Já jsem s vámi – jd?te po všem sv?t?

P?vod materiálu
Rut Brodská
Po?adí v lekci
29

Téma

Ježíš tu je s námi… a bude.

Cíl

- D?ti uslyší Ježíšovo: nebojte se a budu s vámi po?ád.
- D?ti uslyší, že je tu vzk?íšený p?ítomen jinak.
- D?ti uslyší o tom, že strach se m?že prom?nit v radost.

Pro u?itele

Biblický text: Mt 28

Výkladové poznámky

Postavy

- **Marie z Magdaly a „jiná Marie“** (matka Jakuba a Josefa) byly p?ítomny už Ježíšovu uk?ižování i uložení do hrobu. Nyní p?ichází, aby se podívaly. Nenesou vonné masti, aby pomazaly t?lo, nýbrž p?ichází, aby držely jakousi vigilii. Zárove? se stanou apoštolkami apoštol?, když jim p?ináší od Ježíše zprávu, že se mají za ním vydat do Galileje.
- Vojáci, kte?í drží stráž celou noc, se nyní t?esou strachem a jsou jako mrtví. Matouš si zde pohrává s tím, kdože je zde v p?íb?hu mrtvý? Vojáci, anebo ten, který je za mrtvého považován?
- Na konci p?íb?hu se na rozkaz velekn?ží stávají hlásnými troubami a mají ší?it fámu o tom, že u?edníci v noci ukradli Ježíšovo t?lo.
- Na zemi nastává velké zem?t?esení, nebo? sestupuje and?l, který odvaluje kámen a otevírá tím hrob. Jeho vzez?ení bylo jako blesk — n?co, co nám nahání strach, zakrýváme si p?ed tím o?i a tím pádem nedokážeme do detail? popsat, jak vlastn? vypadá. Celé se to odehraje p?ed o?ima žen a za p?ítomnosti ?ímských voják?. And?l promlouvá a uklid?uje ženy, zatímco rozt?esených voják? si nevšímá. Podstatná ?ást jeho ?e?i je opakováním toho, co už p?ed ?asem u?edník?m ?ekl Ježíš.
- S prvními, se kterými se Ježíš potká, jsou ženy. Nechá na sebe sáhnout (srov. J 20,17) a ony se ho dotýkají. Matouš tak podtrhuje židovskou p?edstavu t?la z mrtvých vzk?íšení. Na rozdíl od jiných evangelií zde Ježíš „jen“ mluví, tzn. nevysluhuje VP, nejí, nežehná. Nejprve ženám opakuje vzkaz and?la pro u?edníky, pak mluví na ho?e v Galileji k u?edník?m.
- **Velekn?ží a starší** se snaží vzít události do vlastních rukou a zm?nit je dle hesla: události, které nebyly vhodné, nebyly v?bec a místo nich „se staly jiné“.
- **Jedenáct apoštol?:** ?íslovka jednozna?n? dosv?d?uje, že se po?ítá i s Petrem (Jidáš chybí), p?estože není p?ímo zmín?n.

Místo

- U hrobu.
- Hora v Galileji: neprozrazuje se její jméno; jde o symbolický význam a souvislost se vším, co se na ho ?e/horách u Matouše d?lo: Kázání na ho?e; Pokušení na poušti (t?etí pokušení, jehož kulisou je vysoká hora); Prom?n?ní na ho?e
- Ježíš zde strávil tak?ka celý sv?j život v Galileji (Nazaret, Kafarnaum, Kana). Obyvatelstvo se odlišovalo nap?. ve výslovnosti (což prozradilo Petra na nádvo?í velekn?zov?). Pohled Judských na Galilejské možná dob?e vystihuje J 1,46: „Z Nazareta? Co odtamtud m?že vzejít dobrého?“
- Ježíš posílá u?edníky do Galileje už cestou do Getsemane; Galilea je tedy zárove? místem, odkud se znovu za?íná.
- Cesta p?šky mezi Jeruzalémem a Galileou trvá týden.

?as: za rozb?esku prvního dne po sobot?.

Další poznámky

- Vzk?íšení samo nemá žádné p?ímé sv?dky. Matouš ve svém vypráv?ní p?edkládá ?tená?i dv? cesty, dvojí zv?st, dva výklady téže události. Žen, kteréžto v židovském prost?edí nebyly p?íliš reprezentativním vzorem sv?dka, a ješt? k tomu Ježíšových u?ednic. A podplacených neobjektivních voják?. ?tená? sám je postaven p?ed rozhodnutí, komu uv??í. A pro Matouše jsou ob? zv?sti alternativami víry odvislé od d?v?ry v toho kterého sv?dka.
- I v kruhu jedenácti u?edník? a dokonce p?ímo p?i zjevení Vzk?íšeného jsou n?kte?í, kte?í pochybují. Matouš si tedy ned?lá iluze o církvi a dokonce ani o nejužším apoštolském kruhu. Obsahem výpov?di je však i ujišt?ní, že také tito pochybující do církve pat?í, a dokonce jsou i vysláni zv?stovat sv?tu.
- Matouš vzkazuje všem, kte?í by závid?li u?edník?m, že to tenkrát bylo snadn?jší uv??it (když se jim Vzk?íšený p?ímo ukázal), že i tenkrát to bylo spíše otázkou víry a rozhodnutí, práv? tak jako je tomu dnes.
- Záv?r evangelia je vždy d?ležitou výpov?dí zv?sti celého evangelia. Matouš ?íká: vše je odvypráv?no, te? je ?ada na vás. Následujte. Jd?te ke ztraceným ovcím izraelským (10,5–7), zn?l první Ježíš?v úkol u ?edník?m. Nyní se dostává úkolu rozší?ení — jd?te do celého sv?ta.
- Nejste na to však sami — p?íslibem Kristovy p?ítomnosti uzavírá Matouš sv?j p?íb?h.

Odkazy

Mrázek, Ji?í: *Evangelium podle Matouše.* Praha: Centrum biblických studií AV ?R a UK v Praze ve spolupráci s ?eskou biblickou spole?ností, 2011

Novotný, Adolf: *Biblický slovník.* Praha: Kalich, 1956

Linden, Nico ter: *Král na oslu.* Benešov: Eman, 2011; str. 203, 211

Balderman, Ingo: *Úvod do biblické didaktiky.* Jihlava: Mlýn, 2004

De Boer-van Veen, Arda: *Vragen naar de ander. Een catechetische ontmoeting bij geloven en belijden in de christelijke geloofstraditie.* Leeuwarden: GCO Katechetisch Centrum, 2002

Spole?n? p?i bohoslužbách

Mezi známé zp?soby, jak být p?i bohoslužb? pospolu, pat?í liturgické prvky:

- píse? (za doprovodu r?zných nástroj?),
- ?tení,
- p?ímluvné modlitby…

Dále na bázi velikono?ních témat:

- Tma/sv?tlo: Uvnit? hrobu / venku p?ed ním (práce se sv?telným efektem v bohoslužebném prostoru).
- Ticho/slovo: N?mé zd?šení sv?dk? / Nebojte se; naslouchající u?edníci /promlouvající Ježíš (v p?ímluvách, kázání).
- Smutek (strach) / radost (nad?je): b?žící Marie za u?edníky; p?íslib Ježíšovy p?ítomnosti (v písních, kázání).
- Otev?ené o?i / srdce / rozum / duše: Hledání Ježíše v hrob?; snaha velekn?ží m?nit to, co se událo (v p?ímluvách, písních, kázání).
- Je to jinak. (Co se v kostele zm?nilo?)

Hladový ubrus

Úvod

Od st?edov?ku se s po?ínajícím obdobím Velikonoc objevoval p?es bohat? zdobený oltá? bílý ubrus. ?íkalo se mu „hladový ubrus“ a vyjad?oval: pokání, p?emítání (kontemplaci). Možná bychom v n?m dnes našli ješt? jiné d?razy: ?istotu; od?íkání; soust?ed?ní; hlad po nasycení; prázdno, které bude jednou napln?no; atd. Postupem doby se ale bílý ubrus za?al prom??ovat; objevovaly se na n?m výjevy z Ježíšova utrpení. Pak na mnoho let tradice s ubrusem vymizela. Až v roce 1976 se k?es?ané v N?mecku obrátili na sestry a bratry z t?etího sv?ta a požádali je, aby jim ubrus vytvo?ili. Oni jim nazpátek poslali barevn? pomalovaný ubrus s výjevy z Ježíšova ale také z jejich každodenního života. Z pestrobarevného provedení byl jasn? ?itelný vzkaz: „nad?je, kterou jim víra v Krista dává“.

V sou?asné dob? se ubrus v n?kterých církvích a sborech nap?í? zem?mi objevuje v období Velikonoc na stole Pán?.

Postup

Ubrus m?že mít hranatý nebo kulatý tvar. Každý z p?ítomných m?že dostat sv?j vlastní „ubrousek“ anebo m?žete vytvo?it jeden velký anebo tvo?te ve skupinkách a pak uspo?ádejte výstavku…

Rozd?lte ubrus na ?ty?i stejn? velké ?ásti. Každá ?ást má sv?j p?íb?h a své téma (tedy n?co jako zkrácená „k?ížová cesta“). Níže navržená témata vycházejí z posledních t?í probíraných úloh NŠ. Výb?r témat je samoz?ejm? možné m?nit a uzp?sobit situaci a pot?ebám vašich skupinek.

P?ed ztvárn?ním si o p?íb?zích s d?tmi povídejte. Ptejte se: co se stalo?, Kdo jak v p?íb?hu jednal?, Co se stalo dobrého? Prožil/prožívá dnes n?kdo n?co podobného? Co je pro nás z toho d?ležité…?

1. Petrovo zap?ení
2. Šimon pomáhá nést k?íž
3. Uk?ižování
4. Vzk?íšení

Pom?cky: Plátno, nebo sta?í látka ze starého prost?radla; barvy na textil; n?žky; š??ra a kolí?ky pro p?ípadnou výstavku hotových výtvor?.

A na záv?r: Cht?li byste ubrus t?eba n?komu poslat?

Program je možné uplatnit r?znými zp?soby:

1) **Vše se odehraje p?i bohoslužbách.** Pak p?ed kázáním m?že být úvodní slovo o ubrusu. Kázání se pak skládá ze ?ty? ?ástí odpovídajících ?ty?em p?íb?h?m ztvár?ovaným na ubrusu. Ke každé ?ásti je zapot?ebí

vést s d?tmi rozhovor (m?že být veden fará?em nebo katechetou, viz výše). Slouží to jako inspirace k uchopení ztvárn?ní p?íb?hu. (M?že to být šance pro p?ítomné se k d?tem p?ipojit.)

V ?ase ztvár?ování p?íb?hu d?tmi má fará? kázání.

P?íb?hy, pom?cky a zázemí, kde budou d?ti tvo?it, je zapot?ebí pe?liv? a dop?edu nachystat. Stihne-li se vše, m?žete hotový ubrus hned p?i bohoslužbách použít. I myšlenka na t?etí sv?t, jejich každodenní život a starosti, lze zapojit t?eba do p?ímluv.

2) **Tvorba ubrus? vzniká mimo bohoslužebné shromážd?ní.** Úvodní slovo p?e?íst a seznámit s ním p?ítomné ješt? než d?ti odejdou. Je rovn?ž možné s nimi za?ít rozhovory nad všemi ?ty?mi p?íb?hy; do debaty se mohou zapojit i ostatní ú?astníci bohoslužby. Po skon?ení ned?lky se d?ti vracejí s hotovými ubrusy.

3) **Vše se odehraje v NŠ.**

4) **Vše se odehraje p?i spole?né chvíli po bohoslužbách** (šance zapojení nejv?tšího po?tu dosp?lých).

5) **Celý program m?žete nechat jako odpolední**, je-li ve sboru zvykem setrvat v tento den spolu i odpoledne.

Pro d?ti

P?edškoláci

Motivace — úvod

Na co hezkého z poslední doby se nejvíce pamatujete? Co hezkého jste prožili? Jaký je váš nejv?tší poslední zážitek?

N?jakou situaci si asi my lidé pamatujeme nejvíc. Utkví nám to, co jsme na vlastní k?ži zažili, pamatujeme si vlastní pocity, máme po?ízené t?eba fotografie, p?ivezli jsme si odtamtud kámen…

Pamatujete si n?jaké slovo, v?tu? Které vám ?ekla maminka, babi?ka, tatínek, paní u?itelka, pan fará?? A dodal(a) a tohle si, milý…, pamatuj.

M?žete vypráv?t dle následující osnovy:

- Ježíš byl poh?ben.
- Dv? ženy se vydávají na cestu podívat se k hrobu (cht?jí tam být s ním).
- And?l je prvním poslem se zprávou, že Ježíš v hrob? není a že na n? a u?edníky ?eká jinde (tedy se nebojte, že by vás nadobro opustil).
- Na cest? za u?edníky potkávají Ježíše samotného a ten jim ?íká totéž (nebojte se, neopustil jsem vás).
- Na ho?e v Galilei na n? Ježíš ?ekal (tak jak ?ekl).
- U?edníci, ženy a Ježíš se op?t setkali a jsou spolu.
- Ježíš jim chce n?co ?íct, nechat d?ležitý vzkaz, a aby si ho zapamatovali.
- Ježíš bude s nimi, po?ád; nikdy si už nebudou muset myslet, cítit, že jsou sami.
- Platí to i pro nás a hlavn? abychom na toto nikdy nezapomn?li my.

Aktivity

- Zkusit si ticho: Uvést situaci ticha, která je svázaná se strachem, nejistotou, smutkem… a najednou se ozve známý hlas (radost, že nejsme sami).

- Jako se ženy vydaly na cestu do Galileje s tím, že na konci Ježíše spat?í, vyst?íhejte z karton? šlápoty a p?ipravte po zemi „cesti?ku“. D?ti budou mít za úkol dostat se po nich k jednomu z d?tí. M?žete ud?lat i slepé stezky: rozmístíte po místnosti více d?tí a více stezek od „poutníka“ tak, aby nev?d?l a na za ?átku stezky nevid?l, která z nich je slepá. S každým dalším poutníkem m?žete cesti?ky p?emíst?ním šlápot zm?nit.

Mladší školní d?ti

„Ženy nikomu nic ne?ekly, nebo? se bály…“

?eho se asi bály? Ženy asi n?co po?ádn? vylekalo? N?co je hodn? zasko?ilo? Setkaly se s n??ím, co neznaly?

(Znají-li d?ti p?íb?h, m?žete si ho s nimi zopakovat, ale nezacházejte do podrobností. ?eká je Matouš?v p?íb?h; ten Mark?v slouží jako inspirace / odrazový m?stek / možnost srovnání. Pokud d?ti p?íb?h v?bec neznají, nechte je klidn? voln? fantazírovat…)

Takto kon?í Marek své vypráv?ní. Ježíš byl poh?ben a t?etího dne od poh?bu šly t?i ženy k hrobu s vonnými mastmi, aby Ježíšovo t?lo pomazaly… Ale Ježíšovo t?lo tam nenajdou. Setkají se tam s and?lem, který ?íká, že tam Ježíš není a že mají vy?ídit u?edník?m, aby šli do Galileje. Ale ženy nikomu nic ne?ekly, nebo? se bály… M?ly n?co u?edník?m vy?ídit, ale protože se bály, neud?laly to.

To evangelista Matouš má konec svého vypráv?ní jiný. Ten píše, že k Ježíšov? hrobu krá?ely dv? ženy a nenesly si nic, žádné vonné masti, ale šly tam, aby se podívaly. Možná byly zv?davé, možná tam cht?ly zazpívat písni?ku nebo se ztišit, protože za poslední dny toho zažily opravdu hodn?, možná jim Ježíš chyb?l a cht?ly si tam jemu nejblíže na n?ho spolu zavzpomínat.

A ejhle, najednou jako by nastalo zem?t?esení a kámen od hrobu se odvalil a na n?m sedí v zá?iv? bílém rouchu postava hrozivá jako blesk. Od ní dostanou za úkol, zaprvé, že se nemají bát (tak to byl asi and?l) a zadruhé vy?ídit vzkaz u?edník?m!: Ježíš tu v hrob? není, ale jde p?ed vámi do Galileje. B?žte a tam se s ním setkáte.

No, kdyby bylo po Markov?, tak to vypráv?ní m?že skon?it. Ale Matoušovo vypráv?ní tady u strachu nekon?í. Sic ho ob? ženy rovn?ž m?ly. Marie, tak se ob? jmenovaly, jdou rychle, takže možná i b?ží. Sice se strachem, ale také s velikou radostí.

„A ejhle“, potkají Ježíše. A ten jim opakuje totéž, co slyšely p?ed chvílí: Nebojte se a hlavn? b?žte to ?íct u?edník?m.

A tak se všichni po ?ase setkali na jedné ho?e v Galileji. Tedy asi za týden, protože tak dlouho trvá cesta p?šky z Jeruzaléma do Galileje…

A tam jim Ježíš p?edal sv?j vzkaz; slova, která cht?l, aby si navždycky zapamatovali. Už to takhle kdysi probíhalo; že sed?li kolem n?ho na zemi na jednom pahrbku a naslouchali jeho slov?m, vypráv?ním, p?íb?h?m, podobenstvím; to bylo tenkrát, když je povolal za své u?edníky a ?ekl jim, aby ho následovali. Tak te? jim to Ježíš ?ekl znovu, ješt? jednou a že je možné ho následovat, i když tu s nimi fakticky nebude. A že bude s nimi po?ád, i když tu fakticky mezi nimi pobývat taky nebude.

„Je to možné? N?jak? Jak?“

…mohou se ?íst práv? jeho slova, vypráv?ní, podobenství; mohou se zpívat písn?; m?žeme si jeho slova zapamatovat; m?žeme naslouchat, jestli nezaslechneme jeho tichý hlas; máme pomáhat kamarád?m (protože to on ?íkal); máme mu ?íkat o všem, co nás tíží; máme mít radost, když ji druhý má… a vypráv?t si o n?m a jeho p?íb?hy po?ád a dokola a to vlastn? i te? d?láme…

No, a pak v tom p?íb?hu byli ješt? vojáci. Ti, co celou noc na prosbu velekn?ží a zákoník? a p?íkaz Piláta hlídali Ježíš?v hrob. Možná k ránu už tak lehce pod?imovali, když to k hrobu došly ženy a spustilo se to zem ?t?esení. Matouš píše, že byli strachem bez sebe a strnuli jako mrtví. A ejhle, když ženy odešly, nev?d?li, co si s tím mají po?ít. Hlídat hrob? Když je otev?ený a nikdo v n?m…? A tak n?kte?í z nich odešli do m?sta za velekn?žími a staršími a všechno jim vypráv?li. Ti se pak chvíli radili. A k voják?m se vrátili se dv?ma úkoly: nejprve p?ijmout zna?nou ?ást pen?z (asi to nebyli and?lé), a za druhé budou všude roztrubovat, že Ježíšovo t?lo si v noci odnesli z hrobu jeho u?edníci. A až to budete vypráv?t, ?íkejte, že jste spali a o ni?em jste zkrátka nev?d?li. A tak vojáci odešli zase pry? a úkoly plnili tak?ka na jedni?ku. Zv?st se ší?ila a ší?ila a možná z toho n?co dozn?lo až do dneška, protože se mezi lidmi stále povídá, že Ježíš nebyl vzk?íšen, nýbrž že si jeho t?lo odnesli nataj?a?ku jeho u?edníci.

Aktivity viz *P?edškoláci*, *Starší školní v?k*.

Starší školní d?ti

Vypráv?ní viz *Mladší školní v?k*.

Tipy na rozhovory, hravé aktivity, práce s Biblí

- Budoucnost: Zamyslete se nad tím, co byste cht?li, až vám bude 25 let. Vše, co se skute?n? bude odehrávat, až bude d?tem 25let, je v rukách Božích. Mohou se ale už dnes zastavit nad tím, co by cht?ly, aby bylo; ?emu p?ikládají d?ležitost a kam nasm?rují svou v?li. Zda a jak u?edníci nesli Ježíš?v vzkaz pro sebe i do sv?ta, rovn?ž záleželo na nich. Otázkami se m?žete dostat i k tomu, zda budou/cht?jí chodit do kostela) Budete studovat? Pracovat? Budete žít sami nebo mít partnera? Kde budete bydlet? Chcete mít kamarády ze sou?asné školy? ?emu byste cht?li v?novat sv?j volný ?as? Budete navšt?vovat rodi?e? Budete slavit se sourozenci narozeniny? atd.
- Asocia?ní dopl?ova?ka: Doprost?ed hrací desky na scrabble napište slovo Velikonoce. A tvo?te další související slova se svátkem Velikonoc podle pravidel hry scrabble.
- Existují jiné biblické p?íb?hy podobné tomuto novozákonnímu? „Elijáš — znáte jeho p?íb?h? Byli tam n?jací sv?dkové?“ (2Kr 2,1nn)
- Srovnejte vypráv?ní o vzk?íšení u všech ?ty? evangelist?. V ?em se jejich vypráv?ní liší a v ?em jsou naopak shodná?
- Kdo se z biblických postav nechal Ježíšem oslovit, a proto ho pak následoval? (Zacheus, Pavel, Petr, atd.) Znáte jejich p?íb?hy? Znáte n?koho podobného ze sou?asnosti?

Liturgie

Biblický text k zapamatování

A hle, já jsem s vámi po všecky dny až do skonání tohoto v?ku. (Mt 28,20 b)

Rituál

Jako píse? „matoušovského cyklu“ budeme zpívat, p?íp. recitovat píse? *Neskládejte v mocných nad?ji* (SV 215).

Okénko do bohoslužeb

„Jak se dá uchovat?“ Tak se možná ptal Matouš, když za?ínal psát konec evangelia a p?ál si, aby Ježíš a jeho u?ení nebylo zapomenuto…

Co m?žeme ud?lat nap?íklad s jablkem, aby nám vydrželo dlouho? Dá se n?jak „uchovat“ ?lov?k?

Modlitba

Bože, otevírej naše o?i, když nevidíme; otevírej uši, když neslyšíme; otevírej srdce, když je kamenné, tvrdé bez citu. Bu? s námi b?hem dne, když jdeme po cest?, když se ocitneme ve tm?. Promlouvej k nám; podpírej nás a slyš nás. Dej, a? se dokážeme spolehnout, že jsi po?ád s námi. Amen.

Odkaz na píse?
Pán z mrtvých vstal, na sebe vzal všechno
V nebi je tr?n (SV360)
Ó hlavo plná trýzn?, ne?ekáš na aplaus
Z?sta? s námi, Pane, když se stmívá
Svítá novej den (SV316)
Velikono?ní (Zas v nové síle) (SV392)
P?emohl Ježíš smrti noc, z hrobu vstal
Bu? Bohu všechna chvála, ?est a požehnání
Daniel (SV266)
Vít?zi k poct? zpívejme (EZ667)
Zn?l plá? v noci té (SV396)
Cílová skupina
P?edškolní
Mladší školní
Starší školní
Katechetické cykly
Dál p?ece nejdeme sami III (S Markem + S Matoušem a Lukášem)
Biblický odkaz (kat)
Matouš 28